

EDİRNE'DE

Halkevi tarafından

Onbeş günde bir çıkarılır ölkü demeti

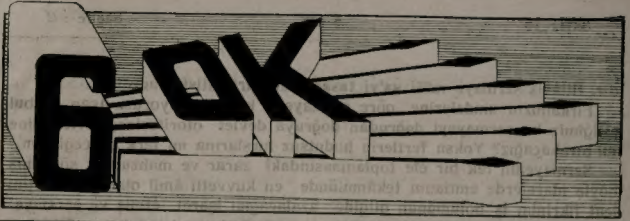
İmtiyaz sahibi ve
umumi neşriyat müdürü :
Akıncioğlu İbrahim

15 Temmuz 1934

Satış yeri :
Edirne'de Meriç kitaphanesi
Basıldığı yer: Vilâyet matbaası

İçindekiler

bize göre Sermaye	6 OK
Türkiyede nüfus hareketleri ve dünya	M.N
Rusyada ne kadar Türk vardır?	
Edirne köprüleri	Serezli ESAT
millî Hâkimiyet	Şabın Taşkın
İnkılâp duygusu	H. N
Ata sözleri	O. N
Meyvelerimizden istifade usulleri	Esat
Negredilmemiş seçme (Bektaşî) nefesleri	
Edirne'de: Millî ve tarihi âbideler ve müesseseler broşürü	6 Ok

Sayı : 16

30 Haziran 1934

Yıl : 1

Onbeşle bir :

BİZE GÖRE SERMAYE

Bundan evvelki yazılarımızda sermayenin ne demek olduğunu; faydalarını; zararlarını anlatmıştık. Bu gün de bize göre; fırkamıza göre sermayeyi anlatacağız.

Türkiyemiz bir iptidai maddeler memleketidir. Türkiyede yetişen bu iptidai maddeleri sanayileştirmek için her şeyden evvel sermayeye muhtacı. Ham olarak alınan yapağı; ipek işlenirse kıymetlenir. Bu kıymetlenir. Bu kıymetleniş makinaya; tesisata bağlıdır. Makina ve tesisat ancak hareket eder sermaye yani para ile tedarik edilir.

Memleketimizde tabii olarak üzüm; incir; fındık ve saire yetişir. Üzüm incir; fındık; afyon ve sairenin işlenmesi; ambalaj yapılması; iç ve dış piyasalarda sürülmesi için paraya ihtiyaç vardır. Ancak para sayesinde bu mallarımızı kıymetlendirebiliriz. Bu bir iki izah ve misalden anlıyoruz ki memleketimiz paraya; sermayeye muhtaktır. Memleketimizdeki sermaye nehim nasıl olmalıdır?

Tamamiyle devlet otoritesi altında; temamiyle devlet elinde mi olmalıdır? yoksa temamiyle ferdin otoritesi altında; temamiyle ferdin elinde mi olmalıdır? C. H. F. programının üçüncü kısım birinci maddesi sermaye ile meşgul olmaktadır. Fırkamızın programına göre; iktisatta hareketli sermaye mühimdir. Normal sermayenin yegâne menbaı millî sa'yi ve tasarruftur. Bunun için çalışmayı arttırmak fert ve aile hayatında ve umumiyetle devlet idaresinde; mahallî ve millî idarelerden tasarruf fikrini kökleştirmek lâzımdır.

Fırka programının bu tarif ve beyanından anlaşılıyor ki Türkiyemizde sermaye meşru bir kazançtır. Başka; bizim bünye ve telâkkilerimize uymayan mektep ve idarelerde olduğu gibi sermaye gayri meşru değil-

dir. Bilâkis sermaye millî sa'yi tasarrufun birikintisi; ifadesidir.

Fırkamızın umdelerine göre sermayeyi kabul ediyoruz. Acap kabul ettiğimiz bu sermayeyi doğrudan doğruya devlet otoritesine; devlet eline mi bırakacağız? Yoksa fertlerin hudutsuz hırslarına mı terk edeceğiz?

Sermayenin tek bir ele toplanmasındaki zarar ve mahzurları söylemiş böyle idarelerde emtianın tekâmülünde en kuvvetli âmil olan rekabetin; icat fikrinin; iş bölümünün gitgide azalacağını işaret etmiş ve sermayenin dizginsiz bir şekilde ferdî ihtirası ve iştihalara bırakılmasındaki kusur ve tehlikeleri söylemiştik. Teşkilâtı esasiye kanunumuzun 70 ve 79 ncü maddeleri Türklerin tabii hakları arasında; mülkiyet; akit; amel; şirket haklarına tesadüf ediyor bu hakların kanunla muayyen olduğunu görüyoruz. Mülkiyeti; akti; amelî; ticaret şirketlerini vatandaşları için tabii haklardan sayan ve bunu teşkilâtı esasiye kanunuyla tetkik eden devletimizin ferdî sermayeye verdiği ehemmiyet ve mâna aşikârdır.

Ferdî sermaye kabûl eden bu memleket; müstahsili sermaye-yedârın insafsız; merhametsiz eline bırakması doğru mudur?

Şüphesiz hayır...

Devlet; memlekette müstahsil olmakla beraber fakir olan köylünün; küçük ziraat ve sanâat erbabının yardımına koşmakla muhtekir sermayedarla mücadele etmektedir. Ziraat bankamızın kanadı altına kurulan ziraî kredi ve istihsal kooperatifleri bu çalışmaya mükemmel birer misal değildir?..

Diğer taraftan devlet; millî sermayeyi millî teşebbüsleri korumak en dişesiyle birtakım hususî kanunlar yapmıştır. Yerli ve ecnebi bankalar üzerindeki kontrolü; gördük tarifeleri; para ve kambiyo mürakabeleri ve saire sermayedarlar lehine alınan tetbirler değildir?.

Memlekette ferdî sermayenin mücadele edemeyeceği birçok işlerde devlet sermayesinin ortaklığını görüyoruz..

Demek ki Türkiye; hem devlet hem fert iktisadını birleştiren; devlet sermayesiz himayekâr; parasız mazbut; dizginli bir hale sokan bir iktisat sistemi gütmektedir..

Ne fertleri sermayeden mahrum ediyoruz; ne de onların sermayelerine insafsız ve hudutsuz bir saha veriyoruz.

Biz; sermayeye muhtaciz. Bu itikâr edilemez. Memleketimizdeki iptidai maddeleri işletmek; yurdumuzu imar etmek için paraya lüzum vardır. Bu para dışardan gelmiyecektir. Bizim kendi sa'yimiz; kendi nefsimiz üzerine hâkimiyetimizin bir ifadesi olarak birikecektir.

Biriken yollar sermayenin şahlanmasına; bizi istismar etmesine müsaade edemeyiz. Devlet; fert yekdiğerini tamamlıyan iki sütundur. Fert sermayesinin yetişmediği yerde devlet parası yardım edecektir.

İçtimaî tetkikler :

Türkiyede nüfus hareketleri ve dünya

Avrupada nüfus fazlalığı belli bir şekildedir. Doğanlar ölenlere nazaran çok fazladır. Fransa her yıl 50.000 Almanya ise 400.000 yeni nüfus kazanmaktadır. Diğer taraftan İtalya da mutlak bir şekilde faşist vatandaş yetiştirmekte ve nüfus fazlalığı itibariyle bütün Avrupaya hakim bir vaziyet almaktadır.

Bütün Avrupada nüfus artmaktadır. Dr. Roman Gorecki [1] yeni Polonya adlı kitabında göstermiş olduğu sayılara göre Lehistan 1930 senesinde binde 17; Çekislovakya binde 6.9; Almanya 5.9; İsveçre 4.5; Belçika 3.2; İngiltere 2.9; Fransa 5.3 nispetinde artmıştır.

Memleketimizde ilk defa nüfus sayımı 927 senesinde yapıldı. Bu

[1] Dr. Romon Gorecki. La Pologne Nouvelle sahife 22

bir tecrübe mahiyetindeydi. Başka memleketlerde nüfus sayımı bundan bir çok yıllar evvel yapılmıştır ve her sene tekrar edilir. 927 senesinde dapılan ilk nüfus sayımına nazaran nüfusumuz ancak 13.648.270 tir.

Bundan evvelki yazımızda da söylediğimiz gibi bu miktar hakiki adetten çok daha azdır. Netekim bundan on onbeş gün evvel Millet meclisinde beyaratta bulunan Dahiliye Vekilimiz nüfusumuzun on sekiz milyon olduğunu ilân etmiştir.

Gelecek sene bir sayım daha yapılacaktır. Bu sayımda gizli bir çok nüfusların meydana çıkacağına şüphe yoktur.

Bizde Kanuni Süleyman zamanında ilk defa olmak üzere iptidai bir sayım yapılmıştır. Bu sayım

Devlet vatandaşların; yurdun yüksek menfaatlarını göz önüne alarak fert sermayesinin şahlanmasına; dolu dizgin ve hırs peşinde koşmasına müsaade etmeyecektir..

Biz her şeyde pilânlı ve dizginli olmağa mecburuz. Bu pilân ve dizginin kasılışında yegâne Kistas; yurdun yüksek menfaatlarıdır.

Siz mazbut; menbaı millî sa'yî; millî tasarruf olan sermayeciyiz.

hane hesabı üzerine yapılmıştır.

Mevcut rakamlara nazaran Anadolumuz; 1884 - 1914 seneleri arasında artmıştır. Nemute salnamesinde tesadüf edilen rakamlara göre 1884 senesinde Anadoluda 11.850.000 nüfus varken bu adet 1914 senesinde 15.700.000 i bulmuştur . Demek Anadolumuzda nüfus otuz sene zarfında 3.850.000 kişi yani mevcut nüfusa nazaran yüzde otuziki nispetinde artmıştır.

1871 senesinden 1910 yılına kadar geçen müddet zarfında:

Memleketter	% nispette artma
Rusya	% 86.5
Almanya	% 58.2
Fransa	% 8.6

Nispetinde artmışlardır.

Türkiye doğum itibariyle vücut bir memlekettir. Fakat maalesef doğum nispetinde vefiyat ta çoktur. Sihat ve içtimâî muavenet Vekâletinin son yıllar içinde çıkardığı mukayeseli tevellüdat ve vefiyat haritaları çok şayan dikkattir.

Bu haritalara nazaran İstanbul; Antalya; Samsun; Diyarıbekir, Siirt; Ergani; genç vilâyet ve kazalarındaki doğumlar vefiyattan daha azdır.

Aşağıdaki rakamlar ölümlerin doğumlardan ne kadar fazla olduğunu gösterir.

Vilâyet	Doğumdan fazla ölüm miktarı
İstanbul	13.100
Diyarıbekir	550
Antalya	400
Samsun	150

Diğer vilâyetlerimizde doğumlar ölümlerden çok fazladır.

Bundan Türkiyemizde doğumun ölümlere nazaran fazlası 45.000 dir. Bu adet umumî nüfusa nazaran binde dört nispetinde bir fazlalık demektir.

Aşağıdaki rakamlar bizimle komşularımız arasında ölüme nazaran fazla doğum nispetlerini gösterir.

Memleket	Ölüme nazaran azla doğum
İtalya	500.000
Türkiye	45.000
Yunanistan	30.000
Bulgaristan	20.000

Bu rakamlar bizim için iyi birer not değildir. İtalyada her sene vasati olarak çoğalan yarım milyon insanı münakaşa edecek değiliz. Komşularımız; Yunanistan ve Bulgaristan için birkaç söz söyleyeceğiz.

Filhakika vasati olarak her sene Yunanistanda bizden onbeşbin; Bulgaristanda da 25.000 kişi az doğmaktadır. Yani bizim ölümlere nazaran doğumlarımız. Yunanistandan onbeş bin; Bulgaristandan da yirmibeş bin fazladır. Fakat birden mesahayı sathiyelerimizi düşünmek lâzımdır.

Memleket	Genişlik (Kilometre murabbaı)
Tüakiye	762.736
Yunanistan	130.000
Bulgaristan	103.000

Binaenaleyh arada bir muvazene olabilmesi için bizdeki do-

RUSYADA NE KADAR TÜRK VARDIR?

Ak Rusya Tatarları eski Kırım muhacırlarındandır. Bu Tatarlar Belorusya'nın şehir ve köylerinde oturlar. Nufusları 2700 kadar vardır.

Dinleri: Sünnidir.

Dilleri: Ak Rusçadır.

Sanatları : Çiftçilik ve ufak sanattır.

gümlerin Yunanistan ve Bulgaristandakilerden altı defa fazla olması lâzımdır. Çünkü bizim topraklarımız Yunanistandan ve Bulgaristandan altışar defa daha büyüktür.

Görülüyor ki Türkiye herşeyden evvel nüfusa muhtaçtır. Doğum itibariyle vücut bir memleket olmasına rağmen nüfusumuzun İtalya gibi; Almanya gibi artmaması teessüfe değer. Doğan yavrularımızı yaşatmak devlet işi olduğu kadar fert işi; emiyet işidir. Bu işte bizim oynayacağımız rol; yapacağımız vazife nühimdir.

İnsana olan ihtiyacımız mutlakıtır. Fakat bu ihtiyaçtaki mutlakiyet doğanların yaşamasını temin ile ifade olunabilir.

Memleket müdafaası da nüfus meselesiyle alâkadardır. Türkiye'miz de bütün diğer memleketler gibi kendi medeniyetini, kend topraklarını müdafa edebilmek için askere muhtaçtır. Bir milletin müdafa kabiliyeti; haricî ih-

Ak Rus Tatarları hars itibariyle çok zayıftırlar. Bunlar vaktiyle Tatarca konuşmaktalarken bilâhara Ak Rusça konuşmağa başlamışlardır. Dinleri de zayıflamıştır. İsimlerini değiştirmişlerdir. Kendilerine Rus atları takmışlardır.

Karaimlerin kısmı âzâmı Kırım tişâmı; istihsal kabiliyeti; ahlâk kıymeti hep nüfus meselesine bağlıdır.

Askerlik adetten ziyade kabiliyet ve evsaf ile ölçülür. Sağlam unsurlardan teşekkül etmeyen bir ordunun muvaffakiyeti tesadüfe; düşmanlarının birliksizliğine bağlıdır. Halbuki bu gün ve yarın temamiyet mülkiyemizi muhafaza ve idame ettirebilmek için çok muntazam; çok kuvvetli bir orduya malik bulunmaklığımız lâzımdır. Zafer ve muvaffakiyetleri erkânıharplerin dürbünleri; haritaları kadar cüzütam olan mangalar-daki atsız kahramanların süngüleri temin eder. sefer esnasında devletin varlığını ifade eden atsızlar hazer esnasında hükümetin kuvvetini teşkil ederler. Binaenaleyh bize sağlam; kavi vatandaşlar lâzımdır.

Türkiyeyi sağlam vatandaşlarla doldurmak bizim için varılacak bir ülküdür.

M. N.

yarım adasında Gevpatorya'da otururlar. Gevpatorya Kırım yarım adasının şimali garbisindedir.

Dinleri: Karaim dinidir. Bu din biraz Yahudi dinine benzer. Fakat Karaim dini ile Yahudi dini arasında çok bâriz farklar vardır. Meselâ bu din salikleri mukaddes kitap olarak Tevratı kabul etmişlerdir. Talmu'du tanımazlar.

Dilleri: Karaimce; yani Kırım Tatarcasıdır. Mamafih edebiyatta İbrance kullanırlar.

Sanatları: Çiftçilik; bahçecilik; ticaret ve küçük sanayidir.

Karaçay Türklari Şimali Kafkasyada Muhtar Karaçay eyaletinde otururlar. Nufusları 46.230 dur.

Karaçay Muhtar eyaleti Kürçistanın şimalindedir. Karaçayın merkezi Batalpaşinsk tır. Burada 64.563 kişi yaşamaktadır. Karaçaylıların 46.230 Türk i Türk 18.333 üda büyük ruslardandır.

Dinleri: Sünnidir.

Dilleri: Karaçaycadır. Karaçayca Bulgarcaya çok yakındır.

sanatları: Bilhassa kuyumculuk ve kuyumculuğa müteallik sanattır. Dokumacılık; çuhacılık; dericilik yaparlar. Mahdut miktarda çiftçilikle meşgul olanlar vardır.

Balkar'lar; Kabardin Balkar eyaleti Karaçay Muhtar eyaletinin şarkındadır. Terek nehri Bu eyaletten çıkar. Bu eyaletin genişliği 12.205 kilometre murabbıdır. Nufusu 203.776 dır. Bu nufusun 30.600 ü Türktür.

Dinleri: sünnidir.

Dilleri: Bulgarcadır. Bu dil: Karaçay Türklerinin diline yakındır.

Sanatları: Hemen hemen çobanlığa inhisar etmek üzere koyunculukla az miktarda çiftçilikten ibarettir. Kumikler Dağıstan cumhuriyeti dahilinde yaşarlar. Dağıstan cumhuriyeti Hazer denizinin garp sahilindedir. Dağıstan cumhuriyetinin nüfusu 786.808 dır. Genişliği 54.2.2. kilometre murabbıdır. Merkezi Hazer denizi sahilinde Mahçkah şehridir. Burada yaşayan ve kumik namı alan Türkler 163.200 kişidir. Bu Türkler Dağıstan cumhuriyetinin şimal kısmındaki basık yerlerde yaşarlar.

Dinleri: Sünnidir.

Dilleri: Kumikçe'dir.

Sanatları: Çiftçilik, bahçecilik; kuyumculuktur. Haze'denizi sahillerinde oturanlar bahçilikle uğraşırlar.

Nogay Türkleri çok dağınıktırlar.

Bunların nüfusu 110.000 i geçerse de toplu bir halde değildirlar. 8000 i şimali Kafkasyada Kuban nehrinin yukarı kısmında otururlar. 32.000 i Dağıstan cumhuriyeti dahilinde Sulak nehir mecrasında Hasavyurt civarında otururlar. Nogayların hemen hemen hepsi göçebedir. Yalnız Hasavyurt ta oturanlar kasabalara yerleşmişlerdir.

Dinleri: Sünnidir.

Dilleri: Nogaycadır.

Sınıfları: Hayvan sürücülüğü ve çobanlıktır. Nogaylar başlıca üç kabileye ayrılırlar. Bu kabileler; Cemlınlak; Yedişkul; Edison atlarını alırlar.

Tarihi tebebbular

EDİRNE KÖPRÜLERİ

-2-

Fatih ve Kanunî köprülerinden geçen ve bu iki köprü arasındaki yeşil sahaya sonu olmayan güzellikler veren nazlı Tunca, Saraçhane namını alan meydanlıkta büyük bir

beşyüz senelik bir tarih ve hayata maliktir.

Çok güzel bir yazı ile taş üzerine hak edilen ve tarihi kıymeti hâiz olan kitabesi aynen böyledir: *✓*

96. Edirne saraçhane köprüsü

köprünün taş ayakları arasından süzülür. Bu muazzam ve tarihi köprü ikinci Murat ve Fatih devirlerinin meşhur vezirlerinden Hadım Şahabeddin patafından yaptırılmıştır. On kemerlidir. Kemerler büyük, metin ve sanatkâranedir. İki taraftaki korkuluklar çok zariftir. Mimarını biliyorum. İnşası 855 tir. Bu gün *✓* Bena hazihilkantaratel meymunetel

mubareke sahibulhayrati velhesenat elvezirül azam elmüşteherü elmeduv bi Şahabeddin paşa edrekullau ma yeya min zamanissultanil mücahit elgazi Murat bin Mehmet han min nesli Osman. Senete hamse ve hamsin ve semane mie

Hicriye 855) *✓*

Şahabeddin paşanın yaptırdığı bu köprü hiç tamir görmeden 250 sene

iş görmüş ve 1113 te ikinci Mustafa zamanında tamir edilmiştir. Ve bu tamirden sonra Şahabeddin paşa namına konulan tarihi taş kaldırılarak köprüye Sultan Mustafa köprüsü namı verilmiş ve Şahabeddin paşanın namı unutturulmak istenilmiştir. Bu köprünün Sultan Mustafa tarafından tamir edildiğini gösteren tarih budur.

Padışahı heft kişveri şehriyari bahru
ber
Hâzreti han Mustafa şahinşehi nusret
liva

Edirne şehrini teşrif edecek emreyledi

Çün bu cisri yapmaga oldaveri فرمان reva

Hamdü lillâh bir metanet üzre bün-yadoldu kim

Çeşmi dünya görmemiştir böyle muh-kem bir bina

Şevketiyle günbegün ömrünü efsun eyleyüp

Böyle çok cisre muvaffak eyleye bari hûda

Faika tek mil olunce didiler tarihini Eyledi ferma, bu cisri yaptı Snltan

Mustafa

855

Bazı tarihlerde bu köprüye Sultan Mustafa köprüsü denilmesine sebep işte budur. Ve görülüyor ki bu manzum tarihte Şahabeddin paşadan bahis ve köprünün tamirine işaret yoktur köprü yeni yapılmış gibi gösterilmiştir.

Amusulâlâm sahibi şemseddin Sami bey merhumun burada da ha-

tası vardır. Şair Faik Beyin bu manzum tarihine bakarak (Saraçhane köprüsü, Sultan Mustafa tarafından inşa edilmiştir) demiştir.

[Cilt: 2 Sa: 809]

Şahabeddin paşaya reva görülen bu kadirnâşinaslıktan müteessir olan Edirneliler; „Sultan Mustafa„ ismini de kullanmıyarak köprüye mevki itibariyle „Saraçhane köprüsü“ namını takmışlardır. Ve bu köprü bu gün de bu nam ile anılmaktadır.

Şahabeddin paşaya ait „Tarih taşı„ bilâhara bazı kıymet bilen insanlar tarafından buldurulhrak saklanmıştır. Elyevm Edirne müzesinde mahfuzdur. Yine bu köprü 1304 te Hamidisani zamanında tamir görmüş ve şehre doğru bir miktar da uzadılmıştır. Bunun için o vaktin Edirne valisi İzzet paşa merhum: Kat ederdi rehi Tunca feyezân et tikçe

Kıldı ol bahri kerem işte bu ceri
temdit
1304

tarihini söylemiştir

Köprü bu gün yine tamire muhtaç bir hale gelmiştir keşifleri yapılmıştır. Ayakları çok sağlamdır. Döşeme ve korkulukları hemen yeniden yapılacak ve bu da cumhuriyet hükûmetinin silsile-i muvafakiyatı arasında büyük bir mevki alacaktır.

—Bitmedi—

Serezli: ESAT

Gençler diyor ki :

MİLLÎ HAKİMİYET

Yakın tarihimizde öyle günler vardır ki: Kendisinden sonra gelen yıllarda haklı ve yerinde olarak içten gelen bir istekle kutlulanır ve böylelikle yurdumuzun bu günkü temliğinin bize nasıl mal edilebilmiş olduğu hatırlanır. Ve bizde bize eşsiz eseri emanet eden Yüce kurtarıcıya sonsuz saygılarımızı sunmak ve büyük eseri ebediyete kadar koruyacağımıza dair olan andımızı tazelemek fırsatını kazandığımız için bahtiyar oluruz.

İşte bu tarihi günlerden biri de Millî Hakimiyet günüdür. Bu büyük günü aşkla, imanla kutlulamalıyız.

Mayası istiklâl ve hürriyet, fazilet ve erlikle tutulmuş olan Türk milleti, kendisini idare etmek için, başına geçirmiş olduğu hanedanın ihaneti yüzünden yıllarca inledi, yıllarca; hürriyet Türk milleti için bir serap oldu. Onnn feyizli hamleleri kökünden baltalandı, sevdi, sevilmedi, verdi alamadı. O yıllarca köle, memleket bir sağmal muamelesi gördü.

Türk milleti kendisini idare edenler için keşfedilmemiş bir diyardı.

Bir kişinin keyfi için yabanın kum çöllerin kanıyla suladı. Türk milleti kanıyla beslediği Hanedanın kendisini satmak nankörlüğüne şahit olmak betbahthığını gördü.

İşte böyle bir zamanda sermayesini milletin mazisinden ve kanın-

dan alan bir Türk kahramanı önüne serilen sırmalı esvapları çiğnedi, yolunu kesmek isteyen engelleri yıktı, uçurumları aştı, yuvasına saldıran düşmanları denize döktü, kara yurdu ak etti. Bundan sonra ilâhi sesiyle: En şerefli maziye ufak bir ihtirasına feda etmek gafletinde bulunanların yok edilmesini bildirdi. Mukaddes sesiyle hâkimiyeti milletin idaresine verdiğini ilân etti.

Artık bütün kudretler şahıstan cemiyete geçmiştir. Hâkim olan cemiyetin arzusu, üstün olan bizim hekimimizin arzusudur.

Ve bu yüksek hâkimiyet cumhuriyetle tekâmülünün sonuna ermiş oldu.

Millet en büyük arzularını cumhuriyet ağaçında buldu. En erişilmez saadete cumhuriyet te kavuştu. Bunun için seviniyor ve gülüyoruz.

Bu münasebetle, bizi bu günlere ulaştıran Büyük Gaziye batı sınırından bir kere daha haykırıyoruz : Büyük Reis.

Şerefimizi, istiklâlimizi, devletimizi nana borçluyuz.

Türk milletinden olmak şerefi yanında senin gibi bir reise sahip bulunmak gururunu taşıyoruz. Bu ise bizim için, evlâtlarımız için yeti-şecek olan bütün nesiller şeref ve ve gururların en yükseği ve en büyüğüdür.

Şaban Taşkın

İNKILÂP DUYGUSU

Biz bir inkılâp hayatı yaşıyoruz.. Bugün bir Türk neye baksa, nereye baksa eskiden olduğundan başka bir varlık, yeni bir hayat gözüne çarpıyor.. Eski Osmanlılığı yürüten, yahut daha doğrusu yürütmek isteyen bütün kanaatlar, akideler altüst olmuş, onların yeri ne Türk ruhundan fıskıran ürfler; kaideler geçmiş, içtimâî hayat bütün bütün yeni bir istikamet almıştır.

İnkılâplar hayatta büyük değişiklikler, tahavvüller husule getiren mâşerî hamlelerdir. Bu hamleler, bu atılmalar hangi muhitte zuhur ederse o muhitin icaplarına göre bir gaye istihdaf eder. Türk İnkılâbının hedefi ise millî varlıktır. Kaybolmuş olan öz varlığı bulmak, Türklüğü bulmaktır.

Türk İnkılâbının iki safhası vardır: Birisi siyasî, diğeri içtimâî. Türk İnkılâbı siyasî safhada rolünü bütün muvaffakiyetle yapmış, eski istipdat saltanatını yıkmış, modern bir hükümet şekli olan lâik Cümhuriyeti kurmuştur. Fakat bu rejimi kurarken bugün en modern bir umde olan lâdinliği de yurdun içine sokmuştur. Fîlhakika bugün ferdî, içtimâî, maddî, manevî hangi mevzuu ele alsak o mevzuun en olgun, en modern bir safhaya gelmesi ancak lâiklik vasfını iktisap eylemesiyle mümkün olduğunu görürüz. İşte İnkılâbın

siyasî safhası; devlet rejimirdi: bu en modern şekli vücuda getirirken bugün artık bir mevhumeden başka bir şey olmayan hilâfeti de ortadan kaldırmıştır.. Türk İnkılâbı millî hayatı asırlarca müddet ezi-ci, kahredici, ilerlemekten alakoyucu köhne, kurunuvustaî müessiseyi yıkarak lâiklik vasfını bütün parlaklığı, bütün yüksekliğiyle meydana koymuştur .

Türk İnkılâbı asıl yüksekliğini içtimâî safhada göstermiştir. Biliyoruz ki insan varlığı iki türlü mevcudiyetten tekevvün eder: Biri ferdî varlık, diğeri içtimâî varlık. Biz içtimâî hayatımızı cemiyet hayatından almakla kendi insanî varlığımızı yaşarız. Fakat cemiyet hayatından bazan öyle anlar olur ki cemiyet kendi varlığını kaybetmiş, millî şuur sönmüş, fertler kendi varlıklarından bihaber, şursuz idrâksiz bir halde yaşarlar, yahut yaşıyoruz zannederler. Me selâ hayatta : Bazan kendimden geçtim, kendimi kaybettim , kendimde değildim gibi sözlerle kendimizi tarif etmek istediğimiz vakit bulunduğumuz dalgınlık hayatını anlatmış oluruz. İşte içtimâî noktainazardan da Osmanlılığın tarifi budur. Türk varlığı üstüne asırlarca müddet bir kâbus gibi çökmüş olan Osmanlılığı tahlil etmek istersek onda bu unsurları buluruz: Araplık, Acemlik, biraz da Türk-

lük. Osmanlı medeniyetini gözü-müzün önüne getirirsek işte o varlık bu üç ünsurdan alınmış düzme bir varlıktır. Filhakika içtimâî hayatı teşkil eden müesseselerinin başında lisan gelir. Lisan fertler arasında « konuşma » yı « anlaşma » yı temin eden bir vasıtaadır. Fakat bu konuşma ve anlaşma hadiseleri lisanın terekkep ettiği kelimelerle ve bu kelimelerin ifade ettiği medlüllerle olur. Eğer bu kelimeler yabancı unsurlardan mürekkep olursa onun ifade edeceği manâlar da yabancı olacaktır. İşte « lisanı Osmani » denilen ve üç lisandan mürekkep olduğundan dolayı daha parlak ve daha yüksek olduğu iddia edilen Osmanlıca bu düzme varlığından dolayı fertler arasında konuşamamazlığı ve anlaşamamazlığı vücuda getirmiş ve bundan dolayı Osmanlı tabakası ile halk tabakası birbirinden ayrılmış ve bu ayrılık, bu derin uçurum asırlarca müddet devam etmiştir. Çünkü halk tabakası bu yapma, bu düzme dile karşı kendi varlığını koruyarak asıl kendi öz dili olan Türkçe ile konuşmuş ve anlaşmıştır.

Düşünceye bakarsak bunda da yine Osmanlı tabakası ile halk tabakası arasında derin farkları görürüz. Vakıa zihniyet mekanizması bütün insanlarda aynı olmak la beraber bu mekanizmanın istinat edeceği umdeler başka olunca çıkacak hükümler de başka olur. Halk zihniyeti, Türk zihniyeti ne kadar reelist ise Osmanlı zihniyeti

o kadar bundan uzak; o kadar metafizik idi. O zihniyetin istinat ettiği Arapça düsturlar, metafizik kaideler hayattan uzak olduğu için verdiği hükümler de donuk, katı, hayat ile taban tabana zıt bir şekilde olmuş, böylece Türk varlığını asırlarca müddet ilerlemekten, medenileşmekten alakoymuş, kurunuvustaî bir hayat içinde yaşatmıştır. Yine bundan dolayıdır ki Osmanlı ilmi bütün iskolastik mahiyetini asırlarca müddet muhafaza etmiştir. Vakıa ilmin vatani olamaz, ilim kâinatı birtaraf bir gözle görür, ve bitaraf bir gözle izah etmek ister, fakat ilmin bu izah için kullanacağı vasıta lisan olduğundan ve lisan ise içtimâî bir mevzu olmak itibariyle millî varlığını muhafaza ettiğinden ilmin kullanacağı lisan hangi muhitin lisanı ise ilim de o muhitin malı olur. İşte bu aykırılığa karşı pek eskidenberi isyan edenler, feryat edenler olmamış değil, fakat bu isyanlar boğulmuş, bu feryatlar susturulmuştur. Fakat bazı feryatlar eski kitapların çürümüş sayfaları arasında bize kadar intikal edebilmiştir. Aşağıdaki vesika onuncu asırda yaşayan bir Türk âlimi olan Eburihan bin Veninin Arapçanın tasallutuna karşı Türk ruhundan doğan bu feryatlardan biridir. Eburihan diyor ki: [İlimler dünyanın dört bir tarafından alınarak Arap lisanına nakledilmiştir. Bu sayede Arapça kalplerde yerleşmiş ve oranın lisanın güzelliği şıryanlara ve veritlere sirayet

etmiştir. Fakat her millet ülfet ettiği, itiyat edindiği, nice şekilleriyle binlerle ihtiyaçlarında kullandığı lisanı zevk alır. Bu hakikatı ben nefsimi kıyas ederek söylüyorum. Nefsim , bu tatlı Türk dilini tekellüm için yaratılmıştır ki şayet ilimler olsada üzerine telif olunsaydı ilimlerin terakkisine hayret edilirdi.. On-
dan sonra benim ana dilim olan Türkçeden Arapçaya ve Farisiceye nakledilmeliydi...]

Arap harfleri hakkında:] Fakat Arap harfleriyle yazı yazma meselesi hakikaten büyük bir âfettir. Bu yazıda müzdeviç harfler suretlerinin birbirine benzeyişi bunların yekdiğerinden ayrılması için noktalara, ağırap alâmetleri olan hareketlere ihtiyacı bu yazı için büyük bir eksikliktir. Bu noksana birde muarife için iğfal gibi bir maksadı mahsus inzıam ederse ve tashih te edilmezse bu harflerle yazılan kitabın vücudiy-le ademî, ve münderecatında ilim ile cehil müsavidir...]

İşte Türk ruhunun Araplığa ve arapçaya karşı ilk feryadı.. Eğer bu duygu, bu asıl duygu sonraları da devam etmiş olsaydı, bizdede ilim memleketi bu yolda yürümüş olarak medeniyette geri kalmış değil, belki en ileri gitmiş olurduk.. İşte Türk inkilâbı bu uydurma Osmanlı lisanını ve içinde hütün lisana hâkim olan Arapça kaidelerini ortadan kaldırmış, milli dil olan Türkçeyi meydana çıkarmağa geniş bir ça-

lışma sahası açmıştır. Lisani Osmaniden Türk diline geçiş inkilâbın en parlak sahnelerinden biridir. İnsanı mütেকellim bir hayvan olarak ötedenberi edilegelen bir tabire göre bu suretle biz inkilâbımızı kendi varlığımızda yaşatmış oluyoruz.. İctimaî müesseselerden olan ahlâkta da inkilâbı büyük bir değişiklikle göstermiş, Osmanlı ahlâkı yerine Türk ahlâkını koymuştur.. Çünkü Türkün rolünde ahlâk duyguları en asıl bir duygu olarak yaşar.. Türk ahlâkı ne kadar medenî, ne kadar demokrat ise Osmanlı ahlâkı o kadar kurunu vustai idi. O ahlâka göre başta bir padişah ve onun bir malikânesi olan toprak ile onun iradelerine esir olan halk. Halbuki Türk ahlâkında «Millet» ve «Vatan» mefhumları ta eski zamanlardanberi bütün yükselişle, bütün kutsiyeti ile vicdanlarda yaşamıştır.. Meselâ en demokrat olmayacak zan olunan hakanlık devrinde bile bu yüksek duygular vicdanlarda bütün kuvvetiyle yaşamış, hakanlar Kurultay azasınaan bir fert olarak rey sahibi bulunmadan başka bir şey olmamıştır.. Osmanlı ahlâkında milletin yarısını teşkil eden kadın esir mevkindedir, huktan, hürriyetten mahrumdur.. Çünkü Arapça kaideler, dini düsturla onu bir mevkîe indirmişlerdir, o köhne kafaya göre zannedirim kadın beş yerden başka sokağa çıkamaz... Halbuki Türk ahlâkında kadın erkeğin güzide

Trakya'da Kültür derlemeleri:

Ata sözleri

-6-

Derleyen : O. N.

Anasına bak, kızını al.
 Anasının ak südü gibi helâl.
 Anasının karnında dokuz ay nice
 durmuş?
 Anasının körpe kuzusu.
 Anasının memesini kesmiş.
 Anasının nikâhını istiyor.
 Anasını ağılattı.
 Anasını babasını dinlemiyen evlât,
 kocasını dinlemiyen avrat, üzengi i-
 le yürüyen at; bunları kapuda hiç
 tutma sat.
 Anası eğirip babası dokumadı ya?

Anası turp, babası şalgam.
 Ana baba sözü dinliyen, ulu dağlar
 aşmış; dinlemiyen yanılmış kalmış.
 Ana baba evlâdın iyiliğini ister.
 Anası söylemeden kızı tamamlar.
 Ana kuzusu.
 Ana gibi yar olmaz; Bağdat gibi
 diyar olmaz.
 Anan turp, baban şalgam; sen için-
 de gülbeşke.
 Anan atan kim? Yakın komşu.
 Anan yahşi, baban yahşi.
 Analar neler doğurur.

bir eşidir, vilâyet ve vasayet hak-
 ları da kadına müsavi olarak ve-
 rilmıştır, hakanlıkta millete hitap
 eden emirnameler « Hâkan ve ha-
 tun emrediyor ki..» diye başla-
 mazlarsa muta olmazdı, ecnebi
 elçiler Hâkanla Hatunun huzuru-
 na çıkarlardı.. Hukuk sahasına
 geçerse millî hukukun ne kadar
 ortadan kalktığını, ve bu yüzden
 Türk tarihinin nasıl fecialarla dol-
 duğunu görmemek kabil olmaz..
 Osmanlı hukuku "Fıkh", denilen ba-
 yad kaidelerden; yabancı ellerden
 gelmiş, yabancı ırklardan müte-
 şekkil bir mecmua idi.. İşte Türk
 varlığı bu yabancı kaidelerin, A-
 rapça ve düsturların yabancı hâ-
 kimliği altında aşırılarca müd-
 det ezilmiş, millî varlık ileri-
 lemeden, medenîleşmeden geri kal-
 mıştır..

Türk inkilâbı insaniyetin pek
 az gördüğü o maşeri hamlelerden-
 dir ki sahası millî varlık olduğu
 halde mahiyetindeki yükseklik ;
 parlaklıkla dünyayı hayrette bı-
 rakmıştır..

Fakat asıl inkilâp nefeslerde
 vukua gelecek inkilâptır.. Ulu yol
 göstericinin nurlu irşatları altın-
 da önümüze açılmış olan bu inki-
 lâp yolundan gitmek suretiyledir-
 ki Osmanlılığın koyu kâsenli-
 ğından kurtularak Türklük aydın-
 lığına çıkmış, öz verliğimiz olan
 Türklüğü bulmuş, Türklüğe kavuş-
 muş oluruz.. Bu kutsî duygunun
 verdiği ilham iledir ki artık bun-
 dan böyle Türkçe söyleyeceğiz.
 Türkçe düşüneceğiz.. Türkçe bile-
 çeğiz.. Türkçe yaşayacağız...

H. N.

Meyvelerimizden istifade usulleri

Çerezlik meyva şarapları nasıl yapılır.

Ev veya çiftliklerde en basit ve-
sitle çerezlik meyva şarabı yapmak
mümkündür. Bir aileye kifayet ede-
cek meyva şarabı yapmak için mut-
bah edevatından başka (20 - 30)
litrelik bir şişe lazımdır.

Bu şarabı yapmak için meyvalar
nasıl olmalıdır. Şaraplık meyvalar
ne ham ve nede son derecede olgun
olmalıdır. Ham meyvalardan alınan
şıra çok ekşi olduğundan bunu faz-
la miktarda su ile karıştırmak lâzım-
dır. Ham meyvalarda meyvaların asıl
tadı ve kokusu henüz teşekkül et-
mediğinden bunlardan iyi şarap alı-
namaz. Çok olgun veyahutta çürü-
müş meyvalardan alınan şarapların
tadı iyi olmadığı gibi bunlar bulanık
ve fena renkli olur. Binaenaleyh şa-
raplık meyvalar kemale gelmiş ve
tamamıyla kokusunu almış bir halde
olmalı yalnız çürük ve bozuk bulun-
mamalıdır. Meyvaların yıkanması.- bir
çok kimseler meyvaların yıkanması-
na lüzum olmadığını ve meyvaları
yıkamakla bunlara yapışan mayaların
zayı olacağını zannederler ki bunla-
rın hiçbirisi doğru değildir. Yıkanmı-
yan fena tad ve kokuda bir şarap
verir. Yıkanan meyvaların üzerinde
kalan mayalar şirayı şarap yapmak
için kaynamasına kâfidir.

Meyvaların parçalanması, ezilme-

si.- meyvalardan fazla miktarda şıra
almak için bunların iyi parçalanması
lâzımdır. Meyva parçaları mümkün
mertebe aynı büyüklükte olmalı ve
çok küçük olmamalıdır. Eti yumuşak
olanlar o kadar çok ufalanmadığı
halde eti sert olanların parçaları çok
küçük olabilir.

Bu suretle ezilen parçalanmış mey-
valar sıkılmadan evvel kendi haline
bir müddet kapalı kaplarda bırakı-
lır. Bu suretle bekletilen ezik meyva-
lar hemen sıkılanlardan daha çok iyi
şarap verirler. Şıra bu müddet zar-
fında kaynamağa başlar. ve koyulu-
ğunu kaybederek meyve etinden ko-
lay ayrılır. Bu bekleme müddeti ma-
yanın yumuşak ve sert olmasına ve
havanın derecesi hararetine nazaran
2 - 6 gündür. Daha fazla bırakılır-
sa ezik meyvalar gaz kabarcıklarının
tesiriyle şiranın üstünde toplanır bu-
rada sirke mayaları çoğalarak şirayı
sirkeleştirir. Buna mahâl vermeden
ezilmiş meyvaların şirasını çıkarmak
lâzımdır.

Meyva şirası üzüm şirası gibi ko-
lay çıkmaz. Ezik meyveleri geniş
gözlü ve dayanıklı bezlerden geçirir-
melidir. Kalan posa temiz bir su ile
karıştırılarak tekrar süzülür. Bu su-
retle şiraya katılacak su miktarı şir-
anın yarı miktarını tecavüz etme-
melidir. Fazla katılırsa şiranın ekşi-
lik derecesi, tadı, kokusu azalaca-

ğından nefis şarap elde edilemez. Şıraya katılacak su miktarı meyvenin cinsine göre değişir.

Bu suretle elde edilen şıra ihtimara terkedilir. Çok geçmeden şıra kaynamağa başlar. Şıra kaynadıkça koyuluğunu kaybeder. Ve bu koyuluğu meydana getiren maddeler birbirleriyle birleşerek ufak kabarcıklar husule getirir ki bunlar gaz kabarcıkları tarafından sürüklenerek yukarıya çıkar ince bir kabuk yaparlar ve şiradan ağır olan maddeler ise kabın dibine çökerler. Bu suretle koyuluğunu kaybeden şıra berraklaşmağa başlar.

Bu malûmatı umumiyeye nazaran bazı mayanın hususî şarap imâlleri sarahaten aşağıda gösterilmiştir.

Kayısıdan şarap nasıl yapılır?

7,5 kilo kayısı alınıp çekirdekleri çıkarılır. Ezilir. Kayısılar iyice kemâle kelmış olmalıdır. Ezik kayısıların üzerine suda eridilmiş 2,5 - 3 kilo şeker katılır. Ve biraz soda (25) gram tuz ve (60) gram limon tozu tuz haline getirilerek ezilmiş kayısının üzerine serpilir ve iyice karıştırılır. Sonra (25) litre oluncaya kadar üzerine temiz su dökülür. Ve bir kaba konarak ihtimara bırakılır. Birkaç gün sonra 1,5 kilo daha şeker katılır. Kaynama kesildikten sonra aktarılır. Berraklaşmağa terk olunur. Bu suretle berraklaşan şarap şişelere doldurulur.

Şeftali, erik, şarapları nasıl yapılır?

Bu meyvalardan hangisinin şarabı yapılmak isteniliyorsa 15 kilo iyice kemâle gelmiş meyva alınıp çekirdekleri çıkarılarak ezilir. Kaynamak

üzere bir hafta kendi haline terko-lunur. Yukarıda tarif edilen malûmatı umumiyeye dahilinde şırası çıkarılarak biraz suda eridilmiş 1,5 kilo şeker ve 1,5 kilo üzüm ispiertosu karıştırılarak berraklaşmak üzere kaplara doldurulur.

Ayva şarabı nasıl yapılır?

Ayva şarabı güzel kokulu olur.

Bu şarabı yapmak için iyi kemâle gelmiş meyvalardan on kilo alınır. Parçalanır, çekirdekleri ayrılır. Kaynamış ve ateşin üzerinden yeni alınmış 20 kilo su içine atılır. Ayva parçaları tamamıyla suya daldırılır. Su soğuduktan sonra ayvalar ezilerek karıştırılır. ve içerisine bir miktar suda eridilmiş (2 - 3) gram tuz (7) gram tarçın bir kaç adet kuru karefil danesi portakal limon kabuğu katılır. İyice karıştırıldıktan sonra üzerine biraz suda dağılmış şarap mayası dökülür. Hepsinin hacmi (25) litre oluncaya kadar su ilâve edilir. İyice karıştırıldıktan sonra kaynamağa terk olunur. Altıncı günü (1,5) kilo daha şeker birada suda eridilerek üzerine ilâve edilip kaynama bittikten sonra berraklaşmak üzere diğer bir kaba süzülür. Burada bir iki ay kalarak tamamıyla berraklaştıktan sonra şişelere doldurulur.

Ziraat müdürü

ESAT

Neşredilmemiş

Seçme (BEKTAŞİ) Nefesleri

-2-

Alpulluda bulunmakta olan kıymetli arkadaşlarımızdan muallim Vahit Lütfü Bey bize Trakyada topladığı Bektaşî nefeslerinden bir miktar göndermiştir. Arkadaşımızın verdiği malûmata nazaran bu Bektaşî nefesleri mahallî olup bundan başka hiçbir yerde neşredilmemiştir. Bu sayımızda muallim Vahit Bey arkadaşımızın gönderdiği nefeslerden birini daha basıyoruz. Gelecek sayılarımızda da artanları koyacağız.

Ey aşık yolumuz inceden ince
Erilmez canana can vermeyince

Bu yolda canını kurban ararlar .
Baş açık sinesi üryan ararlar .

Gerçeklerin ne hoş devranı vardır
İncili Tevratı Kur'anı vardır

Dört kapı kırk makam seyranı vardır
Zebura aşına insan ararlar .

Kitabı ledünden aldım bir sebak
Mansurla nesimî dedi enelhak

Gönül seherinde belirdi şafak
Enelhak tığına kalkan ararlar .

Maksadın ermekse karbı canana
Evvelâ gel soyun gir bu meydana

(Aşkîya) göz yumup baş ile cana
Velâkin ahtile peyman ararlar .

Bu fena mülkünün vefası yoktur
Belâsı fedası mihneti çoktur

Konak göçtü nöbet bizim yol bizim
Murat bizim istek bizim hal bizim.

Dini Muhammede girdik gideriz
Katarımız hakka doğru yederiz

Tarikatta ikrarımız güderiz,
Tarik bizim erkân bizim yol bizim.

Muhammet dininin yoktur şeriki
Tarikimiz hacı Bektaşî tariki

Öldürür alemin mülkü meliki
Hırka bizim kemer bizim şal bizim.

(Geda muslu) eder niçin ölürüz
Kâh göçer kâh yine mülke giririz

Oı ahır aslın böyle biliriz.
Meyit bizim küre bizim sal bizim.

EDİRNE'DE

TARİHİ ABİDELER
ve Müessiseler
Broşürü

Edirne HALKEVİ binası

Edirne'de mevcut camiler

MEŞHUR

MİMAR

KOCA

SİNAN

VE

TARİHİ

ÂBİDESİ

SELİMİYE

SELİMİYE CAMİİ : Edirne'de mevcut camilerden en meşhuru Selimiye camiidir. Selimsani tarafından yaptırılmıştır. Mimarı meşhur koca SİNAN dır. Bu camiin inşasına 976 tarihinde başlanılmış ve 982 tarihinde ikmal edilmiştir. Arsası eski sarayın bahçe inden efrik edilmiştir.

Bayazıt camii

BAYAZIT CAMİİ: İkinci Bayazıt tarafından yaptırılmıştır. Tunca nehri kenarındadır 893 tarihinde ikmal edilmiştir.

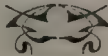
ÜÇŞERİFELİ CAMİİ: Murat Han sanî tarafından yaptırılmıştır. İlk defa bu camide harem inşa edilmiştir. 851 tarihinde ikmal edilmiştir. Üçşerifeli minaresi 72 metre irifindedir.

MURADİYE CAMİİ: Sultan Murat tarafından 837 tarihinde inşa edilmiştir.

ESKİCAMİ: Emir Süleyman tarafından başlanılmış Musa çelebi çalışmış ise de muvaffak olamamış. Nihayet 806 tarihinde Mehmet çelebi tarafından ikmâl ettirilmiştir. Mimarı Alâettin ve İbrahimdir.

DARÜLHADİS CAMİİ: Sultan Murat tarafından 837 tarihinde Darülhadis olarak inşa ettirilmiş ise de bilâhara camiye tahvil ettirilmiştir.

YILDIRIM CAMİİ: Yıldırım Bayazıt tarafından inşa ettirilmiştir. Buna küpeli cami de derler.

Edirnede köprüler

Edirnede 8 adet köprü vardır. Birincisi Meriç ve Arda nehirleri üzerindedir. Abdülmecit tarafından 1258 de yaptırılmıştır.

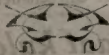
İkincisi istasyon yolu ve Tunca nehri üzerindeki eski köprüdür. 1016 tarihinde inşa edilmiştir. Ekmekçi zade Ahmet paşa tarafından yapılmış olup mimarı Mustafadır.

Üçüncü ve dördüncü Sarayıçindeki köprülerdir. Sarayıçi köprülerinin mimarı Koca Sinandır.

Beşinci Tunca nehri üzerindeki ikinci Bayazıt tarafından yaptırılan köprüdür. Altıncısı saraçhane köprüsü olup 855 tarihinde inşa edilmiştir

Yedinci Tunca nehri üzerindeki en büyük köprü olup Edirnenin fet-hi zamanında mevcut olan köprüdür. Muvahhiren Gazi Miha1 tarafından tamir ettirildiğinden Miha1 köprüsü ismini almıştır. Bu köprü bilâhara yıkılarak yeniden yaptırılmıştır.

Sekizincisi Yıldırım köprüsüdür. Bu köprü Türkler tarafından yapılan en eski köprülerdendir.

Kapalı çarşılar

- 1 — Alipaşa çarşısı
- 2 — Bedesten
- 3 — Arasta

Bu çarşıların mimarı Koca Sinandır. Bunlardan Alipaşa çarşısı ile Bedesten kısmen hali faaliyettedir. Arasta ise metruk bir haldedir.

Hanlar

- Rüstempaşa hanı
Küçük Rüstempaşa hanı
Mimar Sinan'ın eserleridir
Ayşekadın Kervansarayı : Mimar Mustafanın eseridir.
-

Sebiller

- 1 — Esat paşa sebilidir. İstanbul yolu üzerindedir.
 - 2 — Ayşekadın sebili Çelebi Mehmet zamanında yapılmıştır.
 - 3 — Mezitbey sebili . Belediye karşısındadır.
 - 4 — Kara Mustafa sebili
-

Saraylar

- 1 — Eski saray Selimiye'nin bulunduğu mahalde olup yıkılmıştır hamamı kalmıştır.
 - 2 — İkinci Murat tarafından yaptırılan Sarayıçi sarayıdır ki harabesi kalmıştır. Kısmen mutbahları ve hamam kısımlarının harabeleri ile adalet kasrı duvarları mevcuttur.
-

Âsarı atika müzesi

Selimiye camii ittisalindedir. On senedenberi faaliyettedir.

Saat kulesi

Edirnenin fethinden evvel mevcut bir kule bürcü üzerine inşa edilmiştir.

MESİRELER

Edirnenin en meşhur mesireleri Sarayıçı ve Tavukormanıdır. Bundan başka Karaağaç yolu üzerindeki söğütlük ve demirtaş mesireleri de vardır.

NUFUS

Vilâyette elyevm 84,619 erkek ve 88,440 kadın vardır. Edirne merkezinde de 18,292 erkek ve 18837 kadın nüfus vardır. Edirnenin mesahai sathiyesi 7565 kilometre murabbardır.

MEKTEPLER

Merkezde Lise, Kız ve Erkek muallim mektepleri ile muhtelif orta mektep sanatlar mektebi ve onbeş dane ilk mektep mevcuttur. Orta tetrisata merbut mekteplerde 461 kız ve 783 erkek talebe ve ilk mekteplerde 1029 kız ve 1437 erkek talebe vardır. Ayrıca hususî bir Türk Ana mektebi ile bir Türk Musevi ve Bulgar mektebi ile bir İtalyan ecnebi mektebi vardır. Ziraat vekâletine bağlı bir ipekçilik mektebi ile bir ziraat fidanlığı ve birde fennî koyun ağılı vardır.

MEMLEKET HASTAHANESİ

Elli yataklı bir memleket hastahanesi vardır.

FABRİKALAR VE SINAÎ MÜESSESELER

Memlekette üç un fabrikası iki buzhane ve souk hava deposu ile iki marangoz fabrikası mevcuttur. Ayrıca yün taramağa mahsus altı dane tarak makinası vardır.

BANKALAR

Edirnede üç tane banka vardır. Biri ziraat diğeri iş bankası diğeri de Osmanlı bankasıdır.

KOOPERATİFLER

Memurîn kooperatifi , Ziraî kredi kooperatifi

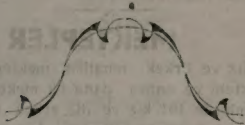
EDİRNE MATBAALARI

Vilâyette dördü merkezde ikisi Uzunköprüde olmak üzere altı matbaa vardır.

1 — Vilâyet matbaası 2 — Emin Necmi matbaası 3 — Aziz matbaası
4 — Mustafa Fevzi matbaasıdır.

EDİRNEDE ÇIKAN MECMUA VE GAZETELER

- 1 — Milli gazete Cumhuriyet Halk Fırkası tarafından çıkarılmaktadır.
- 2 — Altı Ok mecmuası Edirne Halkevi tarafından çıkarılmaktadır.
- 3 — Edirne Postası: Emîn Necmi Bey tarafından çıkarılmaktadır.

TÜRKÜN DAHÎ ÜSTADİ MİMAR KOCA SİNANIN TRAKYADAKİ MUHTELİF SANAT ÂBİDELERİ

